

Asia: VN/30209/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain sekä taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Taiteen perusopetuksessa hankittu osaaminen näkyväksi

TPO-liitto katsoo, että toteutuessaan hallituksen esitys vahvistaa taiteen perusopetuksen asemaa osana koulutusjärjestelmää. Osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen on perusteltu ja kannatettava lähtökohta uudistukselle. Näemme hyvänä myös sen, että uudistuksen perustana on viranomaisstarpeiden sijaan tavoite opiskelijan edun toteutumisesta ja osaamisen näkyväksi tekemisestä, ja että oppilas voi itse päättää tietojensa kirjaamisesta.

Taiteen perusopetuksen opinnot antavat tietoja ja taitoja, jotka palvelevat myöhemmässä työelämässä myös monilla muilla kuin taideoilla. Tästä johtuen on tärkeää, että pitkäjänteisen työn myötä saavutettu osaaminen on mahdollista tuoda entistä selkeämmin esiin muissa opinnoissa, opintoihin pyrittäessä sekä työelämässä.

Taiteen perusopetus antaa valmiuksia hakeutua taiteenalan ammatilliseen tai korkea-asteen koulutukseen, joten opintojen kirjaaminen muiden koulutusten rinnalle ja pyrkimys pisteytyksen avulla luoda yhtenäisempi tapa opintojen esittämiseen, helpottaa myös muita koulutuksen järjestäjiä taiteen perusopetuksen opintojen tunnistamisessa. Opetussuunnitelmien vieminen avoimeen rekisteriin tuo näkyviin opintojen taustan.

Koulutusjärjestelmän kehittämistyön ja oppilaan siirtymien näkökulmasta on tärkeää, että eri koulutusmuodot nykyistä paremmin tunnistavat toistensa toiminnan, sen laajuuden ja luonteen. Yhteinen kieli ja termit helpottavat keskustelua. Ajankohtaisena teemana esimerkiksi lukiodiplomien kehittämiseen tähtäävä työ.

Kirjattavat tiedot

Esityksen mukaan taiteen perusopetuksesta kirjattaisiin koulutuksen nimi ja laajuus, koulutuksen päättymispäivä ja osaamisen arviointi. Esitys vastaa vapaan sivistystyön osalta kirjattavia tietoja. Taiteen perusopetuksen oppimäärien suorittaminen on pitkäkestoinen, useiden vuosien ajan kestävien opintojen tulos. Jatkuvan oppimisen keskuksen hankkimien opintojen osalta esitetään kirjattavaksi myös opintojen alkamisajankohta. Taiteen perusopetuksen sekä yleisen että laajan oppimäärän päättötodistukseen kirjataan opintojen kesto vuosina. Ehdotamme, että taiteen perusopetuksen osalta kirjattaisiin myös opintojen aloitusajankohta. Näin opintojen pitkäjänteisyys ja usein hyvin nuorella iällä aloitettu sitoutuminen saadaan näkyväksi.

Toteamme myös, että yleisen oppimäärän päättötodistukseen ei opetussuunnitelman perusteiden mukaan kirjata osaamisen arviointia. Mielestämme on tärkeää, että myös yleisen oppimäärän suorittaneiden opinnot on mahdollista viedä järjestelmään. Järjestelmää käyttöön otettaessa on perusteltua, että kirjaukset koskevat suoritettuja oppimääriä. Tällöin kirjattavaksi tulisivat yleisen oppimäärän opinnot, laajan oppimäärän perusopinnot sekä koko laajan oppimäärän suorittaminen.

Järjestelmän käyttö oppilaitoksissa

Taiteen perusopetuksen toimijakenttä on moninainen. Opetuksen järjestäjien koko ja resurssit vaihtelevat suuresti, ja vain osa oppilaitoksista saa toimintaansa tuntiperusteista valtionosuutta. Tästä johtuen pidämme tärkeänä, että opintojen kirjaamista ja Koski-järjestelmän käyttöä ei kytketä osaksi valtionosuusjärjestelmää ja -laskentaa. Tämä lisäisi oppilaitosten keskinäistä eriarvoisuutta ja edellyttäisi kirjaamisen velvoittavuutta valtionosuuden piirissä olevilta oppilaitoksilta. On hyvä, että esityksessä on huomioitu järjestelmän käyttöönottoon liittyvän neuvonnan ja taloudellisen tuen tarve sekä valtionosuuden piirissä että sen ulkopuolella toimivien oppilaitosten osalta.

Muita huomioita

Esityksen kohtaan Tietojen säilyttäminen on kirjattu, että palvelukeskuksen muun kuin säännellyn koulutuksen rekisteriin tallennetut tiedot ehdotetaan säilytettäväksi pysyvästi. Perusteluna todetaan, että tallennettavaksi ehdotettavat tiedot ovat tarpeen koko oppijan elämän ajan jatkuvan oppimisen vuoksi. Vaikka taiteen perusopetuksessa suoritettujen opintojen kirjaaminen ei olisi velvoittavaa oppilaitokselle, ja vapaaehtoista myös oppijalle, olisi tallennettujen tietojen säilyttäminen hyvä määritellä.

Pidämme tärkeänä esityksessä mainittua huomiota siitä, että Oma Opintopolku -palvelu täyttää saavutettavuusvaatimukset jo nykyisessä muodossaan.

Esityksen mukaan uudistus astuisi voimaan 1.1.2023. Taiteen perusopetuksen osalta esityksessä ei ole mainintaa mahdollisuudesta takautuviin kirjauksiin. Uudistus tulisi voimaan kesken lukuvuoden, joten ehdotamme harkittavaksi, voisivatko kirjaukset olla mahdollisia koko lukuvuotta 2022-2023 koskien.

Taiteen perusopetuksen oppilaista suuri osa on lapsia, joten on olennaista, että tämä on huomioitu mm. esityksen tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä.

Seirala Viivi
Taiteen perusopetusliitto TPO ry